

Nepotpisani se dopisi ne tiskaju.
Priopćana se pisma, oglasi itd.
tiskuju po običnom članiku ili po
govoru. Isto tako je se priznati.
Novci se izjavju poštarskom na-
putnicom (americno poštalo) na
administraciju "Poste Slove". Ime,
prezime, najbolju postav valja
točno označiti.

Roum list nedodje na vrijeđe,
neka to javi odpravnici u otvo-
renu pismu; na koju se ne plaća
poštarske, ako se izvana napiše:
"Reklamacija".

Izdat svakog četvrtka na: cijelom
arku. Izazam 14. jula, 18. agu-
sta, 8. septembra i 5. novembra.
Dopisi se nevrataju ako se
zadržavaju.

Nebilježovani listovi se neprinjamaju.
Predplata s poštarnom stoji 5
for., za seljake 2 for. na godinu.
Razmerno for. 25/1, i 1 za po go-
dine. Ivan carevinevič poštare.

Na malo jedan broj 5 nov.

Uredništvo nalazi se u Via Far-
neto br. 14.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pekvari. Nar. posl.

Carica i kraljica Jelisava.

Neizreciva bol pritišće nam oadjeno srce ovaj čas
kad nam je zabilježiti užasan dogodaj, zbijši se u subotu
poslije podne u Švicarskom gradu Ženevi. Njez. Veličanstvo
carica i kraljica Jelisava pala je žrtvom razbojničke ruke
talijanskoga anarhiste.

Novi, neočekivani i prežalostni udarac zadesio je sjedu
glavu ljubljenoga Vladara, koji se je pripravljao, da u dru-
žtvu svoje vjerne drugarice a uz ljubav i odanost svih nar-
oda prostrane monarhije proslavi za koji mjeseć riedku
svečanost, pedesetgodišnjicu svoga vladanja. A te ljubljene
drugarice neima više na životu! Ona je izdahnula svoju
plemenitu dušu uslijed nasilne smrti, prouzročene bodežom
bezdušnog zlotrva.

Čitav svjet odvraća užasom svoje oči od razbojničko
družbe, koja si utvara, da će nožem i olovom spasiti tobož
čovječanstvo. Te divlje zvieri u ljudskoj koži odabrale su
ovaj put za svoju žrtvu nevinu ženu, trpeću majku, koja
neima na sebi druge krivnje van tu, da je dostojnje nosila na
svojoj plemenitoj glavi cesarsku i kraljevsku krunu. Carice i
kraljice Jelisave neima dakle više! Groznih li rieči!

Ova užasna nesreća biva tim groznjom kad se pomisli,
da je stigla plemenitog starca Vladara u predvečerje njegova
jubileja i da je zadesila i onako težko izkušanu vladarsku
obitelj Habsburga. K tolikim nesrećam, koje su stigle vla-
dačuću obitelj od šestdesetih godina amo, morala ju zadesiti i
ova — najgrozničija. Opravdan je zaista bolni uzdah vitež-
koga Vladara kad je dočno za ovaj potresni dogodaj: „To
je najgorčiji trenutak u mojem životu; meni nije
nu ovom svetu baš ništa prištadljeno!“

Predobili ali nesretni Vladaru, koli težko mora da je u-
civljeno i oadjeno Tvoje plemenito srce! A kako i da ne
bude!

Ljisen svoga jedinca, užanice svoje, blagopokojnoga
kraljevića Rudolfa, imao je uza sebe ljubljenu suprugu,
višenu ženu, mukotrpnu majku, koja ga je u vršenju Nje-

govih težkih dužnosti bodrila i tješila dok nije i sama,
shrvana groznimi obiteljskim nesrećama, počela malaksati i
poboljevati.

Nakon smrti ljubljenoga jedinca odrekla se svakomu
sjaju i tako rekuć svemu svjetu tražeći od mjesta do mjesta
lička bolno duši i oslabljenom tјelu. Ona je tražila lička
svojoj boli u djelih dobroinstva i čovjekoljubija, koja je
svojom kraljevskom rukom bogato dijelila i izvadjala.

I te plemenite žene, te uzvišene kraljice neima više
na životu! Nestalo je dobromu Vladaru pod stare dane
vjerne drugarice i tješiteljice, nestalo je milijunom narodah
Austro-Ugarske ljubljene majke, kojoj su sa strahopočitanjem
kao okrunjenoj mučenici posvećivali svoju ljubav i duboko
počitanje.

U ovom času težke kušnje, koja bije slavno vladajuću
kuću Habsburga i sve njezine vjerne narode, prestalo su
dnevne razmirice i opriče, te se svi narodi okupljaju kao
jedna obitelj oko svoga uzvišenoga Vladara dieleći s Njime
duboku bol i iskrenu sućut. On je izgubio uzornu suprugu
a mi svoju dobru majku kraljicu, za koju prosimo iz dubine
gorko ucviljene duše Sviešnjega, da podieli Njezinu plemenitoj
duši vječni pokoj.

Ono, što je zagriešila bezbožna ruka podivljalog stvora,
popravimo mi svi tim, da izkažemo unesrećonomu Vladaru
neograničenu ljubav, iskreno saučešće i neizmjernu našu
odanost.

Moleći se vruće za pokoj duše nezaboravne
carice i kraljice naše

Jelisave,

prosim Sviešnjega, da okripi, blagoslovi i po-
živi Njegovo Veličanstvo našega milostivoga cara
i kralja

Frana Josipa I!

Carica i kraljica Jelisava.

U subotu pod večer pronio se ovdje u Trstu brzinom manje, glas, da je u Švicarskom gradu Ženovi (Gais) preminala carica i kraljica Jelisava u asilu o m smrti. Tako je preroma glosa bilo je težko vjerovati, ali na žalost obitinska se brzo t učinila vlast. Nekoji večernji listovi priredili su odmah druga izdanja, koja je značajno grđavljstvo na jagmu razgrabilo.

Eto prvih brzozavnih vesti iz Ženeve o strašnom zločinu.

U Ženevi, 10. sept. u 2 sata 4 časa poslije podne. Carica i kraljica Jelisava ostavila je u 12 sati 40 časata Hotel "Beaurivage", te je pošla k pristanu pa robodarske postaje. Na putu onavodno navadio je na Njezinu Veličanstvu neki čovjek, te ju je zastao i udario. Carica je pala na zemlju, digla se opet i došla na parobrod gdje je malo za tim pala u uesi. Kapetan nije htio dozvoliti, da parobrod kreće na put, ali je kašnje na molbu caričine pratnje dao znak za odlazak. Ipak je medutim za čas pristao uz odlazak. Carica se nije više osvistila, tje je na nosiljkama odnesena u hotel. Caričino obolelio bilo je krvlju omataeno.

U Ženevi, 10. sept., u 3 sata 50 časaka. Njezino Veličanstvo carica i kraljica Jelisava umrla je nekoliko časaka iz povratka u hotel. Konstantovano je, da je zabiljala bodežem udarac blizu srca. Veli se, da je ubojica talijanski anarchist.

U Ženevi, 10. sept. Ubojica carice i kraljice Jelisave jeste talijanski anarchist imenom Luchen.

U Ženevi, 10. sept. Ubojstvo je izvedeno u blizu spomenika braunschwaigskog vojvoda Karla, medju svratištem "Beaurivage" i pristanuštem na nabrežju Mont-blanc. Ubojica došao je sa protivne strane u pratuju starog čovjeka sa stelom bradom, oborio se na kraljicu i zadao joj žestok udarac. Njezino Veličanstvo diglo se je pomocu Njezinu pratnju i nekolikom provizorijama, te je došlo na pristaniste, gdje je ušlo u parobrod.

Medutim je ubojica ubišen. Jedva što je visoka gospodina došla na ladju, pogoršalo se je njezino stanje i ona je izgubila svjet. Kapetan se je kratio, da krene lađu.

Izu kratke stanke opazile su užasom, da se carica i kraljica više ne osviješta. Gospodje od prati, koje su joj pomagalo, opazile su na njezinu odieu malu krvavu mrlju. Parobrod se vrati k obali i pristade. Carica i kraljica izneseno brzo na improvizovanih nosiljkah u hotel "Beaurivage", gdje su se brzo našli liečnici Golax i Mayer, te jedan svećenik. Sve je pokusan, da se Njezino Veličanstvo spasi, ali su svii pokusi ostali bez uspjeha, te je oko 3 sata carica i kraljica umrla.

U Ženevi, 10. sept. Sudbeno-liečnička iztraga ustanovile je, da se je ubojica poslužio trobridnom oštrom turpijom (litmom). Posto je carici zadao udarac, stao je bježeći alicom "Des Alpes" te se je htio izgubiti među svjetinom na trgu. No dva kocijana, Viktor Vuilemin i Louis Charmartin, koji su ondje sa svojim kocijama stajali i bili svjedoci atentata, utišile su ga te predaže ladjaru Albertu Saixu i oružniku Kaiseru, koji ga od vede do redarstva. Ubojica je isao s njimi bez opiranja.

Kod preslušanja rekao je: "Sigurno sam dobro pogodio i za stalno usmrtio". U stražarači je rekao, da je anarchist bez kroha i da nije protivnik siromaka već bogatib.

Jelisava Amalija Eugenija, druga kraljica vojvode Maksia i vojvodkinje Ludevike Bavarške, rodila se 24. decembra 1837. u dvorku Possenhofenu na Starnberškom jezeru. S mladim carjem i kraljem Franjem Josipom I. zaružila se dne 18. agusta, na njegov rođendan, g. 1853. Sva je monarhija bila užičena s ljeptom i dražestom "Bavarške ruže". Svatko je imao njenu sliku. O mlađoj su zaručnici pisali: "Stas vojvodkinje je visok, vitak i dražestan, njeni biće graciozne; žive, negasito plavo oko puno sanjalackog sjaja; ljepe joj crte sa neobično bijujom srednjom kosom, punu su čara i izraza, a lice najrazičastije boje; ukupni utisak: blaga ozbiljnost i zenska nježnost".

Cin vječanja ovršao je 24. aprila u Augustinskoj crkvi u Beču. Sjajne i velične bijahu krunitevine svećanstvo u Beču. Sva je monarhija plivala u radosti.

Isto je tako svećano proslavljen srebrni pir Njihovih Veličanstva dne 24. aprila 1879. Poklonstva dodjeljuju se svih strana monarhije, da izkažu edanost i vjernost vladaličkom paru.

Prva kraljica Sofija, rođena

god. 1855. 5. aprila, umrla je god. 1857. druga kraljica Gizela, rođena 12. jula od 1856., udatu od god. 1874. za princa Leopolda Bavarškoga, kraljevi Rudolf rodio se je 21. avgusta 1858., umro god. 1889., a najmlađa kraljica Marija Valeria rodila se 22. aprila 1866., udatu od god. 1890. za nadvojvodu Franju Salvatora iz loze Toscani.

Prvu vlast

car i kralju o groznoj nesreći priobdili su dužnom opreznošću ministar za izvanjske poslove grof Goluchovski i carev glavni pomoćnik grof Paar. Kralj bježe silno potresen, uhvati se rukom za čelo, pa je natrag na stolicu. Kad je kasnije došao k sebi uzdržano je kralj bolno: "Ovo je najgori trenutak u mom životu". Sjedići na stolici i držeći glavu rukama izrekao je ove reči puno boli i tuge: "Meni neostaje baš ništa vrednjeno na ovom svetu". Ostavši na samu kralj je mnogo plakao izgovaranje često bolnim glasom ime ljubljene kraljice.

Izjava saudeča.

Povodom nasibine smrti kraljice Jelisave izjavili su svu vladaru prosvjetljena sveta Nj. Vel. caru i kralju Franu Josipu I. najiskrenije saudečće. Iz austro-ugarske monarhije stiglo su na dvor izjave saudeča sva svih pokrajinskih i svih povećih gradova, občina, društva i pojedinaca.

Osobito sučutni i puna otčinske ljudi bavili su se na izjave sv. oca Lava XIII., na

koju je brzozavno kralj isto tako toplo

odgovorio prosedi sv. oca, da se pomoli za pokojnicu i za sav carski dvor.

Premos kraljice iz Ženeve

u Beč. U sredu u jutro krenuo je iz Ženeve posebni vlak iz Ženeve put Beč, mrtvim tjeleom naše kraljice. U Ženevi priveliši kraljici sjajan sprovod. Vlakom putovali su kraljidići dvorjanici i kraljevi odaslanici. Vlak je stigao u Beč oko 10 sati na večer. Tjelo kraljice prenošeno je sa kolodvora u carski dvor, gdje će biti u dvorskoj kapeli u petak i snabduzloženo.

Pogreb kraljice

obaviti će se u subotu poslije podne u 4 sata najvećnjim načinom. Tjelo pokojnice prenosiće se u kapucinsku crkvu, gdje će biti nakon opjeja u podzemnu mrtvadijnicu sahranjeno. U toj mrtvadijnicu se množtu pokojnih članova vladajuće kuće. Kraljidići lice položiti će u lijevom uznaku jedinca blagopokojnog kraljevića Rudolfa.

Sažalnica občine Kastav.

Od tamo javljaju nam 14. t. m. da je glavarstvo občine Kastav, čim je doznao da je na Njezinu smrti, koja je zadesila našu slavnu vladajuću obitelj, poslalo brzozavnu sažalnicu ministru predsjedniku grofu Thunu.

U samom gradu Kastvu, čim je tamo stigla strašna vest, izviesila je občina, društva i pojedinci zastave na pol stiega sa crnim velom u znak duboke žalosti.

Deputacija polit. društva "Edinstvo kod e. kr. namjestnika".

Utorak o podne predstavilo se, predsjedničtvu političkoga društva "Edinstvo" e. kr. namjestniku preuz. g. grofu Goëssu te ga zamolio, da bi podastro na Previšnjem mjestu čuvajući najsljubljivog saudete Slavenu Istre, Trstu i okolice prigodom neizmjerne nesreće, koja je stigla dinastiji i sve narode mornarice.

Preuz. g. namjestnik primiv ljuhezno odaslanike "Edinstva" obećao im, da će odmah dojaviti na Previšnjem mjestu iskreno sandeće Slavenu Primorju, koje zastupa političko društvo "Edinstvo".

Nagli odlazak nadvojvode Ludvikovikta iz Opatijske.

Kako svake godine tako je i ove došao u našu krasnu Opatijsku sada još jedini živući brat našega cesara i kralja nadvojvoda Ludvik Viktor. Kako drugih godina tako i ove stanovao je u "Villa Amalia" zajedno sa svojim pomoćnikom, s ovim skupu se je isao kupati uz ostale gostove u "Kupalištu Kvarneru", s njim se šetao, s njim plovio uz ostale na navadnili parobrodi. Probavljao je u obče i drugi gostovi dane, uvježbavajući se s ljeptom i dražestom "Bavarške ruže". Svatko je imao njenu sliku. O mlađoj su zaručnici pisali: "Stas vojvodkinje je visok, vitak i dražestan, njeni biće graciozne; žive, negasito plavo oko puno sanjalackog sjaja; ljepe joj crte sa neobično bijujom srednjom kosom, punu su čara i izraza, a lice najrazičastije boje; ukupni utisak: blaga ozbiljnost i zenska nježnost".

Cin vječanja ovršao je 24. aprila u Augustinskoj crkvi u Beču. Sjajne i velične bijahu krunitevine svećanstvo u Beču. Sva je monarhija plivala u radosti.

Isto je tako svećano proslavljen srebrni pir Njihovih Veličanstva dne 24. aprila 1879. Poklonstva dodjeljuju se svih strana monarhije, da izkažu edanost i vjernost vladaličkom paru.

Prva kraljica Sofija, rođena

god. 1855. 5. aprila, umrla je god. 1857. druga kraljica Gizela, rođena 12. jula od 1856., udatka. Moguće, da ga je iskati u vesti iz tega posjetiti trdavničko izložbu, Pošto se biješe bojati, da će biti i drugi napad, želili su cesari i prestolonaslednik, da cesarice ne ide na put (u Trst naime). Kako mi je tada prestolonaslednik Rudolf pripovedao, odbila je cesarica odlučno taj brižljivi obzir na njezinu osobu, i rekla: "Ako se bojati napada, tad ide upravo ja, tad je meni mjesto s Vam". I ona je pratila cesara i prestolonaslednika u Trst, gdje je, kako se kasnije iz očitovanja Oberdankova saznao, čekao je talijanski napadac sa dvjema bombama na zgradu, da ubije cesarski par. Taj napadac bio je odsudjen u Vidmu, dok je Oberdank i njegov drag bio objesen u Trstu.

Demonstracije

a Trstu, Ljubljani, u Beču, Pešti, u Ricci, Načrežini itd. Čim je žica štampljena raznesla tužnu vest o nasičnoj smrti kraljice Jelisave, koju je probio anarchist Talijan, nastale su u pojedinim gradovima Austro-Ugarske demonstracije proti svrmeničkom tuga zlostvora. Tako je došlo do demonstracija proti Talijanu u Trstu, u Beču, Pešti, na Rext, Šafšku, Ljubljani, Nabrežini itd. Sva je sezikala: "Vam sa Talijani! dolje razbijnjici" itd. Demonstriralo se većinom u pojedinim gradovima proti talijanskim radnikom, od kojih mnogi morali pustiti radnju i vratiti se u Italiju.

Tudji vladari i princevi na pogreb

Koliko je do sada poznato, prisutstvivali su od tudjih vladara osobno pogreb kraljice Jelisave sledeći vladari: Njemački car Vilim, rumunjski kralj Karol, srpski kralj Aleksandar i nekoji njemачki vladari. Ruskoga cara zastupati će stari veliki knez Aleksej, knez crnogorskog Nikolai, prestolonaslednik Danilo, kralj Umberto kraljević Viktor Emanuel itd. I ostale vladajuće kuge Europe poslat će princeve, generali i visokodostojanstvenike, da ih zastupaju kod zlostavnog člana.

Naprašne smrti

u vladajućem domu Habsburga. Nagla smrt kraljice naše Jelisave izvalila je našu ispmene o nasilnoj smrti, kojom umrije nekoji članovi te obitelji. Malički brat cara i kralja Franz Josip I. u vili mekištančki car Matišljan bio je ustrješen od svojih podanika. Kćerka blagopoučnoga nadvojvode Albrecht, nadvojvoda Matilda umrla je uslijed zadrživenih opeklini. Odjeća nojoj se bila upalila

Kraljević Rudolf premislio je godine 1889. naglon smrt.

God. 1894. umro je naglo nadvojvoda Vilim padži s konja. God. 1895. umro je naglo nadvojvoda Ladislav u Matljarskoj ranjivu se puškom na loru. Prošle godine izgorio je živa u dobrotvornoj izložbi u Parizu sestra kraljice Jelisave vojvodinja.

Komu da se tužimo?

Mi se borimo neprstano oj požeška ustavnoga doba sve do danas za ravnnopravnost Slavena u Primorju i njihovog jezika, s talijanskim. U toj borbi zakon je podloga. Ali željenog u pješju, nismo dosegli i daleko smo, daleko još od cilja, za kojim težimo. Nu taj neupravne se neipoštu moći upisati našem ne-mari ili našim pogreskama. Tomu je neuspjeh krov zlozretni sistem, koji broji u svoje najbolje predstavnike Depretisa i Rinaldiniju; onaj sistem, koji nas drži pod stitucijsvo Talijana, koji nas krati crkve i škole, ceste i banare; onaj sistem, koji nam ubija svaki polet, koji nas tijekom moga dana i noću.

Koja je lanski godine nekoj Slaveni su se nadali, da će nastupom novoga namjestnika, grofa Goëss, nastupiti i novi shvađanje primorskih odnosa, da će žarko srušiti i pred naša vrata. Ali Goëss je dosao i prisegao vjernost sistemu Rinaldinu, a dal ovo za lebdi još danas nad upravom u ilirskom Primorju.

Zur se vidi kakva promjena, otkad je novi namjestnik zapošio žutu kuću u Trstu? Goëss je posao u istarski sabor, da govoriti samo talijanski; on je isao u sošku dolinu na Gorickom, da draži ljudi proti slovenskim zastupnikom; pod Goëssom se odigrala na štetu Slavena, ali je u istoj ugleđa vlasti, ona upravna zastupnica u Oprtiju, a podržaje se jošte ona u Pomeriju; pod Goëssom se nastavlja Rinaldinov, a dal ovo za lebdi još danas nad upravom u ilirskom Primorju.

Vječno sam to: pod Goëssom katarski poglavari upravljaju kaž pod Rinaldinom; g. Fabiani u Voloskom deli i dalje tajne pogovore sa svojim vjernim

Krističem na Štatu hrvatskih i slovenskih občina; g. Lasciac sledi stoga drugi pre-vijaca, koji je pod imenom Eichsberg pa-savao prija u cijelom kotaru, a sida pa-šje kao tajnik občine porečke; g. Ros-setti u Pali kakav bio, tiskat ostao, desna u Žeževu, naš nazovi liberalci sa svojim državnim kabarjima spuštaju javnih koncertih rukama načelnika Riznija; g. Šahamunski Neys piše i nadaju vjesnički i talijanski na slovenske občine i zapne urede na Kopartini; Zlach u Liškoju, Šurli u Pa-zinu, sv. sv. su ostali vjetri, starom si-stemu, ubitacnom za naš Slavenec.

Mi držimo, da bi bila dužnost političkih činovnika: nadzirati u dobro svrhu rad občina, skrbiti sredstvom da dobroti puka, nastojati oko toga, da sredstva vlasta dozna za nevolje naroda, pa bio on i slavenski. Ali što vidimo? Nekoji ko-tarski poglavari nepoznavaju niti i uši se spadajući u njihov kotar, glavna im-briga ići na posjeće i zabilježiti visokog go-spodija.

Da mjeru bude podpuna imamo i tu dobrobit, da od svih političkih činovnika u Primorju, osobito u Istri niko ili malo poznaje poštenu jezikov povećanje na-puka.

Evo, na takve činovnike dolaze u prvom redu naša pritužba u upravnih i političkih stvarih, a utičemo li se proti njima, tad se moramo obratiti na Rivaldinovog nasljednika. Ali nije samo političko-upravna grana, koja, drži, stari sistem, očito naprek proti ravnopravnosti Slavena. Nisu "bole" niti "druge" grane javnoga ži-ta, sud, finančna, pošta itd., koje sve imaju korjen u ovom otudjenom Trstu:

Osimito na sudu lanjske i ove godine mi smo nazidovati u narudžnom pogledu. Imenovan je za sudca i sudbene činov-nike ljudi, koji niti na najbolju volju ne-moga da nam budu pravedni u jezikov-nom pitanju. U cijeloj Istri, osim Vološkoga, svih kotarski sudovi nemački činovnici koji bi znio napisati pravdu ma i najkrat-riještiti u hrvatskom jeziku. Svi ti sudovi učestvuju samo talijanski bez obzira na to, da li je dotična stranka Talijan ili ne, a većinom puta nije.

Družavno odvjetništvo pol upravom trojics: Čuršić, Vidalić, Ženčević, neće ni da čuju o našem jeziku.

Tatim li se proti sudovom, morano doći pred g. Kindingerom ili g. Mračku, koji ni sami nepoznavaju našeg jezika. Tatim li se proti državnom odvjetnikom, moramo se obratiti na g. Tadić, koji je baš uveo sistem izključivosti talijanskog jezika na sudu, a sam nezna niti rieč našeg jezika.

I tako Vam je posvrda. Konači da se tužimo u poštanskih stvarih, ako ne Po-kornju? Komu u finansijskim, ako ne do-tičnom ravnatelju? Komu u školskim, ako ne opet namjestaču? A vrlo žalostno je za kulturnu i pravnu državu, da sve naše tužbe moraju doći pred lude, koji nerazumiju niti našeg jezika, niti naše tuge i nevolje.

I to se dogodilo, kad se naši zastup-nici jugoslavenski nalaze u većini vladinoj tamo u Beču! Bugore, ako je tako, oni su zapregnuti pod vozom veline, ali smatrani su za peto kolo.

Različite vesti.

Otvorenje carevinskog vijeća. Pošto smo morali radi preobitelja gradiva o groznoj nezreći, koja je snašla slavac vladu-jući dom Habsburga — izpušteni medju ostalom u "Pogled po sebi", to priobu-je na ovomu mjestu, da je sazvano carevinsko vijeće za dane 26. t. m. Glavna svrha sazova vjeća jest ta, da se već jednom ustanevi privremena nagodba sa Ugarskom.

Bujimo se, da će i predstojeće zasje-danje biti kratko, ako se već jednom ne-pomeže zastupnici raznih njemackih klubova.

Zaista u ovom težkom i ozbiljnom času po dinastiju i monarhiju imali bi austrijski Nieući imati obzira bar napram duboko učvijenom i točko unesrećenom Vladaru, koji bi našao bez dvoje utjeha i malem svojoj dubokoj rani u logi i ljubavi svih svojih naroda.

Vjenčali se. U subotu u jutro vječao se ovdje u crkvi sv. Antuna g. Šime Ljubić, činovnik državne željeznicu sagajicom Ljudevitom Valenčićevom, čestitom Slovenskom, češkom rodoljubno našu obitelji g. Ivana Valenčića, trgovca u Trstu.

Cestitamo srdačno mladencem i rodi-teljem.

Što je prouzročilo izgreda u Trstu? Grozna vijest o našoj smrti našeg blago-pokojne kraljeve Jelisave pretrpjela je duboko svako plenitočno srce. Čuvali su i točko unesrećenom Vladaru, došli su prodavati svoje talijanstvo u "Lau-rana", a medju njim da bijasa svakojakih osoba. Pišu i o velikom broju Labinaca, ovom neizrecivo težkom trenušku za vla-i o "simpatičnom" vodji njihovom Dru-

dajuću knudu i za čitavu monarhiju bio je jedan dio talijanskog občinstva grada Trsta u oprieti sa timi čuvenstvi ostalog sveta. Dok je naše pučanstvo snemalovalo ovi tugi i žalosti radi užasnog dogadjaja u Žeževu, naši nazovi liberalci sa svojim državnim kabarjima spuštaju javnih koncertih rukama načelnika Riznija; g. Šahamunski Neys piše i nadaju vjesnički i talijanski i kazalištu. Tu se dogodilo u nedjelju poslijepodne i na večer, u doba, kad se je i u tajdin državam, i u dalekim grado-vim u svetu, svaku zabavu i svaku veselje odručila ili preprečila.

Izazivao je prično sastali se mnogo-brojni židovi i laziliberalci, možke in žensko u javnom vrtu i kazalištu veseleci se, bezdušni, i bezobzirno, dočim je svakomu isčepljeno mislešdem gradjanu i državljanku srce od loge krenulo.

Nije, dakle, čuo što je dragi dio građanstva, osibija mladiji, svjet prosvje-davao odlučnu i u javnom vrtu i pred ka-zalištem proti ravnateljstvu bez duše i srca. Izjavnoga vrtu raztjerala glasova u nezjene-sljatajstvo, a od ravnateljstva kazališta iz-poštovala, da se odušavne prekine predstava.

To je bio prije početak izgradenja, koji se opegojavaše u ponedjeljak i utorak na večer. Teksto povijedeno, gradjanstvo u svom čuvenstvu ljubavi i odanosti do une-strešenog čuvenog doma, demonstriralo je prve vatre proti bezlučnim, a slededim danu izvrzlo se demonstracije u izgradenju, koje su opet izazvali, sami laziliberalci i njihovi časopisi. Ponedjeljak i utorak po-sredovalo je mnogobrojno redarstvo, da-paća, vojništvo. Ovdje i onđe došlo je do sukoba, na većih nasreća, nije bilo. Radarski je izatvorio okolo 200 osoba i to u vlasništvo, koji plešu, kako, njih židovske novline igraju.

Sv. Matoj, 12. rujna t. g. Proslag-tjelna sahrana smrte ovdje uz veliko sa-čestva putka Jardas Ivana, trgovca, zastupnika banke "Slavije" i sudbenog pre-cenjentija u dobi od 32 godine i Mihelić Frana, radnika u tvornici petroleja na Rici u dobi od 47 godina.

Bila je u sadašnjih okolnostih dva naša

velveriđna pobornika, štitelja i branitelja

nasih narodnih svetinja, zagovornika me-dija putom istine i pravice, a kleti ne-prijatelji lati i potvare, stono je sira po-znati propalice i izdajice.

Kako vidište s njima izgubili smo mnogo, al jošte više, da sve, izgubile su njihove žene i tuzna djeca: ove dobre i milje muževane, a djeca dobre oce i svoje od-branitelje. Prvi ostavlja iz sebe troje, drugi petero malene, neobskrbljene djeca. Zatjec za njima kličemo obojici: lakha-vam bila crna gruda zemlje, koja vas jošte došla mlade krije, i od Boga plača!

Na znanje! Obuka na delavskoj školi u Kastvu počinila dne 16. tek. mjeseca. Tko ju žali polaziti, neka se prijaviti i upiše najdaleko do nedjelje dne 18. tek. mjeseca.

Kastav dne 11 septembra 1898.

Ravnateljstvo delavskih škola

M. Šepić.

Iz Miholjih — občina Kastav — pišu nam 12. t. m. Pošto Vas nije nitko do sada obavio isto izlet, što ga priredimo u nedjelju dne 28. pr. m. u Medulin, kraj Pule, uvo mene, da Vas natuknem koju je to mjesto. Obično čekamo jedan na drugoga, jer svatko radi prigovara nego radi, a takovih nas ima vrlo mnogo. Nu pustimo to. Izleti se iz naših strana priređuju već više godina. Dočim su plesovi i ina-zabave spale na vrlo niske grane, održali se još jedini izleti po moru, koje naš svjet prati sa zanimanjem. Svi do sada upriličeni izleti izpaljili su na sveobče zadovoljstvo, a na ovaj posljednji ne zaostaje za njima. Dan je bio krasan, baš kao uđešen za zabavu take ruke. Parobrod "Liburnija" sa trobojnim stegom (timogredec budi napomenuto, da parobrod nije imao naše trobojnici, već ju je valjalo iši tražiti po Vološkom, a to stoga, što sl. ravnateljstvo "Ugarsko-Hrvatskog društva", nije još pro-našlo za shodno, da svoje brodove snab-djenje tim našim narodnim emblemom) dakis parobrod "Liburnija" sa izposudjenom trobojnicom, sa izletničnim ukrcanim u Vološkom, na Opatiju, puzao je morem onako ponosno i dostojanstveno, košt i njegovi jezgovi gospodari putuju pred kojekakvimi Lajosi i Kolomanii! A na parobrodu bilo već od rana jutra sve živo i veselo. Pro-lazili smo nedaleko istočne istarske obale i usladjivali se pogledom na naša ubava-primorska mjesta, što se kupala u zlatu-jutarnjega sunca, rekao bi, i ona se zaodjela u svečano ruho: ta neđelja je sveta bila. Osobito nas je zadivio naš Brseč, koji nas je sa trobojnicom na zvoniku pozdravio. Zakrenusno časak u plominski zatonč, a oduvrat u ovesku uvala, na poslaku u raški zaljev. Što predjeli, što ih oplovimo, učili su na nas najbolji dojam lopete. A za njegovu suru doznao se na valac se na moru. Želite za njim prijatelji, znanci i ro-djacici, nápose učaj mi g. Kundic.

Koliko je pokonjika cienio nadvojvoda Stjepan neka Vam bude dokazom to, što je dao učvijenim roditeljem pisati vrlo laskavo pismo, u kojem hvali mladića kuo-uzornoga vojnika.

I doma bijaše naš Rađa el veoma oblij-bjen, što se počakalo pri godini njegova pogreba. Za njim plaču težko učvijenima majka, zaručnica i braća, te otac, ako je za njegovu suru doznao se na valac se na moru. Želite za njim prijatelji, znanci i ro-djacici, nápose učaj mi g. Kundic.

Vječni pokoj čestiti Rafaelče!

K izletu u "Laurana" piše nam pri-jatelj: Njekje talijanske novine su se silno razkokodala o izletu. Sto su ga nedjelje 4. t. m. napravili njezi Riedani i njezi Lebinci u "Laurana" — tako one zo-vaju nas stari Lovrati. Redoviti dopisnik od tamo će stalno obavještiti Vas o tom izletu. Ja želim istaknuti samo dve tti-činjenice. One novine pišu o velikom broju Riedanaca, i njih je još priljivo bilo. Tamožnji talijanasi, operušani od magjarske vlade, došli su prodavati svoje talijanstvo u "Lau-rana", a medju njim da bijasa svakojakih osoba. Pišu i o velikom broju Labinaca, ovom neizrecivo težkom trenušku za vla-i o "simpatičnom" vodji njihovom Dru-

Gherzi, i onjihovoj muzici, numero uno. Koji su vidili dolazak Labinaca, pripovje-daju, da bijase više muzikanti nego li žetnik. Koj pozna D. r. Gherzi zna, da je sve drugo nego "simpatičan", koj je čuo Labinu muziku, taj sazaljuje Talijane, ako, neimaš bolje muzike, i, ako je ona muzika, "umero uno", jer onda nezna kako moraju tek evitati i trubiti muzike, numero due, tre itd. Biće također, da je, utješivo, što je došla i gostova iz Opatije i Vološkoga, a zna se, da bijaju u obliji mještja, cigla, četiri, medju njima pristani Talijani Škić, i c. kr. notar Provic.

O domaćem, lovranškom pučanstvu, niti nepišu, osim o načelniku Jeletiću i njegovim drugim pojedincima. Najbolji dokaz, da je domaći jako malo prisustvovao, osim da je, sližbeni, ob občine, prijaznica c. kr. kotarskoga kapetana Fabiani. O tem drugom pak, one novine ne pri-povijedaju, niti neškripuju, predsjednik lovranjske "Lege", o čemu pak priporučuju drugi. Tidom govorje o nejekakvih nestalih žiljicama i noževim, itko također o nejekakvih površinama. To sve su čelo i vidjele sluzbene osobe, i stalno izjedstvile c. kr. oblast, koj je Alojzij Fabiani na čelu. Što će on, gdje ide i o njegovu miljeniku, to čemo viditi. Ili valjda nećemo viditi ništa. Onakove površine ili slične, i odgo-vorajuće njim pjesme, čulo se jo i druga-đi na viktoru nista. Kad hrvatski mladići pje-vaju hrvatske pjesme, onda se jih kažnjiva-je, da to bodo, bune noćni mir. Drago i gusle, kad se draci talijanski, i kliču povici, koj je se ne smjelo u našoj monarhiji. I u Lovrani se je onoga dana pjevalo domaće hrvatske pjesme. I te da su bile gospodinje Jeletića tra u peti, el jih ipak nije mogao zaprincipiti. Nam je draga, da je ta izlet domaći je malo prisustvovao, ali svi su mogli od dajlega čuti i videti, ili kasnije saznačiti, kamo vodi "istrojanstvo" i "slavinstvo", u kojim se je naše ljudi varalo u vremenu posljednjih izbora u Lovrani. Iz Lovrana postala je "Laurana"; iz "istrojanstva" i "slavinstva" — talijanstvo. Domaćenat hrvatskom jeziku nestalo je u občini traga.

Izlet u Medulin. Iz Opatije pišu nam 10. t. m. Pošto Vas nije nitko do sada obavio isto izlet, što ga priredimo u nedjelju dne 28. pr. m. u Medulin, kraj Pule, uvo mene, da Vas natuknem koju je to mjesto. Obično čekamo jedan na drugoga, jer svatko radi prigovara nego radi, a takovih nas ima vrlo mnogo. Nu pustimo to. Izleti se iz naših strana priređuju već više godina. Dočim su plesovi i ina-zabave spale na vrlo niske grane, održali se još jedini izleti po moru, koje naš svjet prati sa zanimanjem. Svi do sada upriličeni izleti izpaljili su na sveobče zadovoljstvo, a na ovaj posljednji ne zaostaje za njima. Dan je bio krasan, baš kao uđešen za zabavu take ruke. Parobrod "Liburnija" sa trobojnim stegom (timogredec budi

skladno zapjevala nekoliko rodoljubnih pjesama. Na odlažku pozdravi nas na trgu još jedan velet, gosp. K., našto se zabilježi gosp. Spinčić i njemu i destitoru občinstva, koj je našo leipo i srađivo dočekao. — Malo zatim parobrod upravi put Opatije. Noć je bila krasna, baš stvrena za snatrene. Negdje okolo polnoći doispjemo sretno natrag, zadovoljni sa vrlo uspješnim izletom.

Martinolich-eva slava. Proslog tjedna vodila se je ponovna razprava proti zloglasnom "Carlettu", bivšem uredniku smrđivoga "Il Giovine Pensiero" i ljubimcu mjerodavne gospode u Puli, a sada na-lazecem sa već skoro godinu dana u iz-tragačom zatvoru radi zločina prevare i promoviranja, te radi prestopka zlobnog stecaja. Stvar nije svršila ni ovaj put, jer se je sudbeni dvor izjavio nemajdežnim,

posto da obtužnica predviđa čin, o kojih bi imao suditi porota. Dakle još će od-sjediti. Martinolich nekoliko u hladu ravninske tamnice, pa će stupiti, valjda pobjednozorni nadam, pred pučke sudsice u Rovinju, pred one sudsice, koje je on svojim podlom pisanjem i dijavolskim poticajem uvjek huckao proti Hrvatom. Žaliloze mi smo istkustvo načili, da porota u Rovinju znade suditi po političkoj boji strančak, a s druge strane moramo reći, da je u predsjednjem zasjedaju ista porota proglašila krimen i pogubljenje delegata svetovrečkog, Rocco-a, koji je pronađenje nekoliko tisuća poštoma eroru.

Ali bez obzira na to i neizravajuć razloge, slobog kojih Martinolich hoće, da dodje pred porotnicu, mi moramo priznati, da se državno odvjetništvo buji rovinjske porote, da je u predsjednjem zasjedaju ista porota proglašila krimen i pogubljenje delegata svetovrečkog, Rocco-a, koji je pronađenje nekoliko tisuća poštoma eroru.

Po tom bi se dalo suditi, da će isto državno odvjetništvo, kad su si sudsice oprali ruke, zapitati sada delegaciju druge porote, eda Martinolichu nebudu imali suditi ljudi, koje je on pitao nemoralnom hranom mržnje i pogrdjivanja.

Najprije razpravljaju je branitelj, bio predložio, da vještaci liečnički ustanove, da li je Martinolich pri zdravju pameti, hoteć time dokazati, da je jadan potudio i da nemože biti odgovoran za svoja zločinstva.

Sudbino ljudi, kako si se osvetila Škor "Carlettu", koji je malo prije u svom listu proglašavao ljudima nejeko pravke hrvatske, a Talijani i poparidili — sivom suradničkom elementu istarskih sanskuota, koji se nazadljivo čitaju "Giovine Pensiera" — već su se veseli nezredi i smrtri po kojeg našeg djetinog škola!

Pratit ćemo i nadalje Martinolichevu slavu, da ljudi mogu reći na koncu, tko je čovjek a tko lovor.

Izvješće o sjednici občinskoga zastupstva u Kastvu, obdržanoj dana 16. maja 1898. Što zabilježili su primili smo gospodje izvješće uzorne občinske uprave u drevnom našem Kastvu, te preporučamo isto temu nosnjim našim občinarcima.

Listnica uredništva.

Gosp. F. J. u B. Liepa Vam hvala, pre-teku Vas za jedan dan drugi; preporučamo se za buduće. Žirili!

Gosp. M. S. u Sv. L. Stiglo nam je Vaša preporučena pisma za danas prekasno.

G. d. o. p. i. n. i. k. molimo, da se ustre-je svi radi smrti blagopokojne kraljice Jelisave mogući gradiva morali izpuštiti.

Objava.

Upisivanje u ovu e. k. pripravnici za učiteljstva slediti će 29. i 30. o. m. od 9-12 sata u jutro. Primaju se učenici krepljog zdravlja, koji su, dostatno nadrazeni, dobrim uspješnom dovršku pučke škole i 14. godine svoje doba. Kad bi kojem do 14. godine primanjivalo manje od sedam mjeseci, može dobiti oprost primanj-kujućeg vremena.

Uslijed određene vježbene ministarstva za način i bogatstvo ne primaju se više učenice.

Svaki, koji želi biti primljen, mora donesti krsticu, posljednju školu, svjedočbu i svjedočbu o cjepljenju kozica. Učenici, koji dovrši dobrim uspješnom škol. godinom, dobe državnu podporu.

Radovaljiti ponu počinjaju 1. oktobra, tko se kasnije prijavi, ne prima se.

Kastav 12. septembra 1898.

Ravnateljstvo c. k. pripravnice

Ivan Bunc.

